

Poznań, dnia 22 października 2025 r.

Recenzja
rozprawy doktorskiej mgr. Michała Szulczewskiego
pt. „Postępowanie cywilne w sprawach ze stosunku spółki cywilnej”

I. Spółka cywilna należy do podstawowych instytucji prawnych umożliwiających realizację zadań, które przekraczają możliwości organizacyjne samodzielnie działających jednostek. Korzystanie z tej instytucji w celu prowadzenia wspólnych przedsięwzięć nie traci na popularności mimo dostępności innych prawnych form nawiązywania współpracy o charakterze osobowym lub kapitałowym, przede wszystkim w zakresie, w jakim umożliwiają to regulacje określające zasady funkcjonowania spółek prawa handlowego. Sprawia to, że problematyka spółki cywilnej jest przedmiotem stałego zainteresowania piśmiennictwa, w którym była ona przedmiotem opracowań monograficznych (np. A. Herberta, J. Lica i I. Hasińskiej), a także licznych studiów i prac o profilu przyczynkarskim. Niemniej jednak dotychczasowe publikacje są skoncentrowane przede wszystkim na materialnoprawnych regulacjach stosunku spółki cywilnej, które określają jej status w obrocie prawnym oraz wzajemne relacje pomiędzy wspólnikami. W mniejszym stopniu były natomiast poruszane zagadnienia dotyczące problematyki poszukiwania ochrony prawnej w zakresie roszczeń, które mogą powstawać na tle stosunku spółki cywilnej. Problematyka ta obejmuje dwa osobne działy. Pierwszy z nich wiąże się dochodzeniem przez podmioty trzecie roszczeń z tytułu działalności prowadzonej przez wspólników spółki cywilnej. Drugi z kolei dotyczy realizacji wzajemnych roszczeń wspólników wynikających z łączącej ich umowy.

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska podejmuje zagadnienia należące przede wszystkim do drugiego z wymienionych obszarów tematycznych i została poświęcona postępowaniom cywilnym w sprawach ze stosunku spółki cywilnej. Takie podejście do przedmiotu pracy należy uznać za uzasadnione. Pozwala ono na systematyczne opracowanie powiązanej treściowo grupy problemów. Ich łącznikiem jest pojęcie spraw ze stosunku spółki, które nawiązuje do jednego z elementów składowych ustawowej definicji sprawy gospodarczej, przewidzianego w art. 458(2) § 1 pkt 3 k.p.c. Problematyka ta nie była wcześniej przedmiotem

odrębnych opracowań monograficznych, co stwarza pole do zajęcia się nią w ramach pracy doktorskiej i obrania za jej cel całościowej analizy wzajemnych stosunków między współnikami spółki cywilnej, lecz prowadzonej przede wszystkim pod kątem stosowania w odniesieniu do tych stosunków regulacji z zakresu prawa procesowego cywilnego. W świetle przyjętych założeń praca ma służyć rekonstrukcji sytuacji prawnej współników oraz reżimu postępowań cywilnych, które mogą być prowadzone pomiędzy nimi w sprawach ze stosunku spółki cywilnej. Realizacja tego zadania wymagała oceny obowiązujących w tej mierze unormowań pod względem ich funkcjonalności, a także rozstrzygnięcia szczegółowych problemów interpretacyjnych, które powstają na tle stosowania przepisów prawa cywilnego materialnego i procesowego. Te wstępne uwagi uzasadniają wniosek, że wybrany temat i założona koncepcja jego opracowania pozwalały na postawienie i rozwiązanie w rozprawie oryginalnego problemu naukowego.

II. Rozprawa, jak większość monografii z zakresu krajowego prawoznawstwa, została opracowana przy wykorzystaniu metody dogmatycznej polegającej na egzegezie miarodajnych przepisów prawnych. W tym przypadku analizy te miały na celu ustalenie treści norm regulujących postępowania cywilne w sprawach ze stosunku spółki cywilnej oraz unormowań z zakresu prawa materialnego, które znajdują zastosowanie w tych postępowaniach. Doktorant zgodnie z przyjętym kanonem w toku podjętych badań odwoływał się do językowych, systemowych i funkcjonalnych dyrektyw interpretacyjnych, opierając się na dotychczasowym dorobku piśmiennictwa oraz judykatury, w tym posiłkował się wyróżnioną we wprowadzeniu do pracy metodą „case study”, która w sposób bardziej pogłębiony uwzględnia okoliczności faktyczne stanowiące podstawę orzeczenia oraz przedstawioną w nim argumentację prawną. W mniejszym stopniu w pracy została wykorzystana metoda prawnoporównawcza, zwłaszcza w odniesieniu do zagadnień bezpośrednio związanych z jej tematem. Ustalenia komparatystyczne zostały skoncentrowane wyłącznie na przedstawieniu obcych regulacji dotyczących umowy spółki cywilnej. Podobnie metoda historycznoprawna była stosowana głównie w odniesieniu do obowiązujących w przeszłości przepisów normujących organizację spółki cywilnej i zasady działania jej współników. Poza tym we wprowadzeniu do pracy znalazła się zapowiedź zastosowania w niej metody ekonomicznej, ostatecznie jednak w rozprawie nie były prowadzone szersze analizy dotyczące optymalizacji wykładni przepisów regulujących postępowania w sprawach ze stosunku spółki cywilnej ze względu na ekonomiczną efektywność konkurujących ze sobą opcji interpretacyjnych.

Rozprawa opiera się na szerokim i zróżnicowanym materiale źródłowym, który obejmuje bogate orzecznictwo Sądu Najwyższego i częściowo także Naczelnego Sądu

Administracyjnego, a ponadto orzeczenia sądów powszechnych różnych szczebli. Poza tym w pracy wykorzystano ponad 300 różnego typu publikacji, głównie z zakresu prawa cywilnego i postępowania cywilnego, przede wszystkim prezentujących krajowe regulacje, które należą do obu tych gałęzi. Wybrany materiał źródłowy można uznać za zasadniczo kompletny i w pełni wystarczający do realizacji zadeklarowanych celów pracy. Przy opisywaniu niektórych węzłowych instytucji postępowania cywilnego celowe byłoby jednak wykorzystanie bardziej doniosłych publikacji z poruszanego obszaru. Przykładowo w przypadku problematyki podstawienia procesowego taki charakter ma praca W. Broniewicza „Podstawienie procesowe” (Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Łódzkiego 1963, seria I, z. 31), a odnośnie do zagadnień podmiotowych postępowania nieprocesowego – monografia P. Ryłskiego „Uczestnik postępowania nieprocesowego. Zagadnienia konstrukcyjne” (Warszawa 2017).

III. Pod względem struktury praca została sporządzona według przemyślanej i uporządkowanej systematyki. Pracę otwiera wprowadzenie, w którym przedstawiono jej temat i uzasadniono jego wybór, a także sformułowano poszczególne problemy badawcze oraz przedstawiono konstrukcję rozprawy oraz zastosowane w niej metody. Część merytoryczna została podzielona na cztery rozdziały. Pierwszy rozdział zawiera ustalenia wstępne, przede wszystkim dotyczące pojęcia i katalogu spraw ze stosunku spółki cywilnej oraz właściwego trybu ich rozpoznania, a także uwagi związane z samym statusem prawnym spółki cywilnej. Oprócz tego w tym rozdziale została podjęta tematyka historyczna i porównawcza. Rozdział drugi został poświęcony ustaleniu możliwości zastosowania w sprawach ze stosunku spółki cywilnej alternatywnych metod rozwiązywania sporów obejmujących postępowanie polubowne, mediację i postępowanie przed sądem polubownym. Trzeci – najszerszy – rozdział prezentuje zagadnienia z zakresu statyki i dynamiki postępowań w sprawach ze stosunku spółki cywilnej rozpoznawanych w trybie procesu, a także przedstawia charakterystyczne elementy tych postępowań związane ze specyfiką poszczególnych kategorii spraw z tego zakresu. W czwartym rozdziale omówione zostało postępowanie w sprawach o podział majątku wspólnego po rozwiązaniu spółki cywilnej, które podlega rozpoznaniu w trybie postępowania nieprocesowego. Pracę zamykają zwięzłe wnioski, w których zrekapitulowano główne ustalenia pracy oraz zreferowano najważniejsze problemy interpretacyjne powstające na tle postępowań w sprawach ze stosunku spółki cywilnej, a także sformułowano propozycje ich zniwelowania poprzez odpowiednie zmiany przepisów.

Przyjęta konstrukcja rozprawy nie nasuwa zastrzeżeń, albowiem jest spójna i logiczna, a dzięki niej został zapewniony odpowiedni porządek i przejrzystość prowadzonego wywodu. Wyznaczony w ten sposób zakres rozważań pozwalał na wyczerpujące przeanalizowanie

całokształtu zagadnień związanych z przedmiotem pracy. Zastosowana systematyka stwarzała również możliwość osiągnięcia głównych i pośrednich celów, które rozprawa miała realizować według założeń przyjętych we wprowadzeniu. Problematyka poruszana w ramach tej struktury nie wykraczała także poza tematykę pracy, aczkolwiek w niektórych fragmentach zostały w niej podjęte zagadnienia, które nie pozostawały w dostatecznie bliskim związku z jej przedmiotem. Taki charakter miały przykładowo uwagi o odpowiedzialności Skarbu Państwa za roszczenia względem podmiotu wykreślonego z Krajowego Rejestru Sądowego, które nie zostały zaspokojone w postępowaniu likwidacyjnym (s. 185–189), wymaga to bowiem przyjęcia założenia, że taka sytuacja wystąpiła właśnie w odniesieniu do wspólnika spółki cywilnej.

IV. Przechodząc do ogólnej oceny rozprawy, należy wskazać, że stanowi ona rozbudowane i przekrojowe studium sytuacji prawnej wspólników spółki cywilnej w przypadku braku porozumienia na tle łączącego ich stosunku umownego. Zasadnicze, jak i szczegółowe ustalenia poczynione w pracy zostały w niej przedstawione w sposób czytelny i zazwyczaj zawierają odpowiednie uzasadnienie. Podstawowy walor pracy polega na uporządkowaniu według przyjętej systematyki rozległej problematyki postępowań cywilnych, które mogą być prowadzone pomiędzy wspólnikami w związku ze stosunkiem spółki cywilnej. Wymagało to przeprowadzenia pogłębionych studiów nie tylko nad unormowaniami z zakresu prawa procesowego cywilnego, lecz także sięgnięcia do miarodajnych regulacji z zakresu prawa cywilnego. Doktorant wykazał się bardzo dobrym znawstwem tej materii, a także umiejętnością łączenia różnych elementów obowiązującego stanu prawnego i formułowania na tej podstawie różnorodnych uogólnień.

Praca stanowi także reprezentatywny przykład analizy potwierdzającej możliwość powstawania w niektórych obszarach systemu prawnego intensywnych interakcji pomiędzy prawem cywilnym materialnym i procesowym, które świadczą o funkcjonalnym powiązaniu norm należących do obu tych gałęzi prawa. Główną zasługą pracy jest zatem nie tylko kompleksowa charakterystyka regulacji normujących postępowania cywilne w sprawach z zakresu spółki cywilnej, lecz także przedstawienie, w jaki sposób regulacje prawa cywilnego mogą wpływać na stosowanie określonych instytucji postępowania cywilnego w różnych jego odmianach oraz stadiach, a niekiedy nawet w sposób bezpośredni determinować ich kształt. Pracę cechuje krytyczne podejście do stanu prawnego obowiązującego w dziedzinie stosunków między wspólnikami spółki cywilnej i reżimu postępowań w sprawach z tego zakresu. Umożliwiło to sformułowanie w zakończeniu pracy trafnych konkluzji, a także w pełni uzasadnionych postulatów co do zmiany przepisów określających status majątku po ustaniu

umowy spółki cywilnej, zasad podziału tego majątku i reżimu postępowania, w którym powinno to następować. Należy zgodzić się z zajęciem w pracy stanowiskiem, że możliwe rozbieżności interpretacyjne, które powstają na tle aktualnych regulacji, stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa prawnego osób wybierających spółkę cywilną jako formę realizacji wspólnego celu i w związku z tym istotnie ograniczają przewidywalność sytuacji prawnej tych osób.

V. Podzielając zdecydowaną większość ustaleń poczynionych w pracy i sformułowanych w niej tez, tak ogólnych, jak i szczegółowych, należy podnieść, że przeprowadzone w niej wywody w niektórych fragmentach skłaniają do zgłoszenia pewnych zastrzeżeń oraz uwag krytycznych.

Praca w szerokim zakresie uzasadnia stanowisko co do dopuszczalności poddawania sporów z zakresu spółki cywilnej pod rozstrzygnięcie sądu polubownego. Dotyczy to także spraw o podział majątku po rozwiązaniu spółki cywilnej, czemu poświęcono odrębne uwagi, nawiązując przede wszystkim do stanowiska, zgodnie z którym *de lege lata* nie zachodzą przeszkody do objęcia zapisem na sąd polubowny także spraw podlegających rozpoznaniu w postępowaniu nieprocesowym (s. 118 i n.). Praca uwzględnia, że postępowanie przed sądem polubownym nie jest optymalnym środowiskiem dla spraw należących do trybu nieprocesowego, lecz w sposób systematyczny nie rozwija tej tematyki, a zwłaszcza nie przedstawia chociażby w zarysie problematyki przebiegu postępowania przed sądem polubownym w sprawie o podział majątku spółki cywilnej oraz zasad i skutków wyrokowania w takiej sprawie. Zagadnienia te nie należą do oczywistych i w zasadzie nie są podejmowane w krajowej literaturze, w związku z tym warto było poruszyć je szerzej w pracy, w szczególności ze względu na to, że stosunek spółki cywilnej może mieć charakter wielopodmiotowy. W tej sytuacji powstają trudności z ustaleniem wymaganej treści podstawowych czynności, jak na przykład wezwania na arbitraż, które inicjuje postępowanie przed sądem polubownym i powinno dokładnie określać strony i przedmiot sporu (art. 1186 k.p.c.). Nie jest również jasne, jak przedstawia się w tym przypadku zakres kognicji sądu polubownego w sprawie o podział majątku spółki cywilnej. Największe kontrowersje towarzyszą natomiast możliwości kształtowania przez sąd polubowny struktury podmiotowej postępowania prowadzonego w takiej sprawie, jeżeli nie biorą w niej udziału wszyscy zainteresowani, a zwłaszcza osoby będące współnikami. Te same problemy występują zresztą w każdym postępowaniu arbitrażowym dotyczącym wewnętrznych stosunków z zakresu spółki cywilnej w sytuacji, gdy umowa spółki została zawarta przez więcej niż dwóch współników. W pracy wątki te zostały podjęte częściowo, lecz wyłącznie w kontekście braku wpływu

występujących w tej mierze ograniczeń na zdatność arbitrażową spraw rozpoznawanych w postępowaniu nieprocesowym (s. 121-125). Uwagi te kończy konkluzja wskazująca na konieczność zreformowania w tej sferze przepisów regulujących przebieg postępowania przed sądem polubownym (s. 125-126). Stanowisko to trudno uznać za wyczerpujące. Można bowiem wziąć pod uwagę, że prawodawca dostrzegł podobny problem na tle sporów dotyczących skuteczności uchwał spółek kapitałowych i w art. 1163 § 2 k.p.c. wprowadził nowe rozwiązanie, które umożliwia przystąpienie każdego wspólnika lub akcjonariusza do postępowania po jednej ze stron, co w jakimś stopniu otwiera drogę do rekonstruowania w drodze analogii podobnych norm na potrzeby zbliżonych przypadków. Poza tym w piśmiennictwie, zarówno starszym, jak i nowszym, wskazuje się na dopuszczalność stosowania w postępowaniu przed sądem polubownym przepisów kodeksowych regulujących interwencję uboczną, która może służyć zabezpieczeniu interesu prawnego osób trzecich (por. np. J. Sobkowski, Interwencja uboczna w postępowaniu polubownym, *Proces i Prawo*. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Jerzego Jodłowskiego, Ossolineum 1989, s. 491, i M. Rządkowski, Zakres podmiotowy zapisu na sąd polubowny, Warszawa 2022, s. 410 i n.). Zastrzeżenia budzi także stanowisko, zgodnie z którym w przypadku pokrzywdzenia wyrokiem sądu polubownego osób trzecich, które nie brały udziału w sprawie, właściwym środkiem obrony jest wniesienie skargi o uchylenie tego wyroku przez prokuratora lub inny podmiot działający na jego prawach z powołaniem się na zarzut naruszenia klauzuli porządku publicznego (s. 126). Środek ten trudno uznać za funkcjonalny i realizujący prawo osoby trzeciej do obrony, w szczególności gdy w postępowaniu przed sądem nie uczestniczyły osoby, na których sferę prawną w sposób bezpośredni oddziałuje wydany wyrok, na przykład z tego powodu, że należą one do grona wspólników spółki cywilnej. W tej sytuacji bardziej pragmatyczne mogłoby się okazać sięgnięcie do konstrukcji orzeczenia bezskutecznego (*sententia inutiliter data*), które nie wywołuje skutków prawnych, przynajmniej w stosunku do osoby niedziałającej w postępowaniu. Taki pogląd w pracy wyrażono zresztą w odniesieniu do wyroku sądu państwowego wydanego w sprawie ze stosunku spółki cywilnej mimo niewystępowania w niej wszystkich współuczestników koniecznych (s. 199).

Z kolei stanowisko, które nie jest w pełni konsekwentne, zostało zaprezentowane w pracy w odniesieniu co do rodzaju spraw zaliczanych do kategorii spraw z zakresu stosunku spółki cywilnej w przypadku zobowiązania wspólnika do wniesienia wkładu oznaczonego w umowie. Początkowo przyjęto bowiem (s. 54 przyp. 188), że powództwo z tego tytułu może także obejmować żądanie zobowiązania wspólnika do złożenia oświadczenia woli określonej treści (art. 1047 k.p.c. w zw. z art. 64 k.c. w odniesieniu do nieruchomości). Ostatecznie

powództwo to nie zostało bliżej scharakteryzowane w części dotyczącej odrębności w postępowaniach prowadzonych z poszczególnych powództw (s. 214 i n.). W zakresie natomiast roszczeń wynikających z naruszenia obowiązku do wniesienia wkładu, zaliczonego ostatecznie do grupy roszczeń realizowanych w drodze powództw o świadczenie, poprzestano na wyjaśnieniu (s. 217), że przedmiot wkładu staje się współwłasnością wszystkich współników w chwili zawarcia umowy, w związku z czym przeciwko współnikowi można skierować przede wszystkim powództwo o wydanie przedmiotu wkładu (o dopuszczenie współników do władania tym przedmiotem).

Ponadto w pracy została zastosowana zróżnicowana terminologia przy charakteryzowaniu pozycji prawnej zajmowanej w postępowaniu cywilnym przez podmioty, które występują w nim we własnym imieniu, lecz działają na cudzą rzecz, czyli w tym wypadku współników spółki cywilnej lub ich następców prawnych. Spośród podmiotów opisywanych w pracy do tej grupy może być zaliczany zarządca sukcesyjny, kurator spadku i wykonawca testamentu. W odniesieniu do każdego z tych podmiotów w pracy przyjęto inną i niejednorodną kwalifikację ich sytuacji prawnej, wskazując że podmioty te działają w ramach podstawienia procesowego (s. 181), szczególnej zdolności sądowej i zastępstwa pośredniego (s. 183) albo szczególnej zdolności sądowej i podstawienia procesowego (s. 185). Na podstawie uwag zawartych w pracy nie można ustalić, w jakim znaczeniu pojęcia te są w niej stosowane ani, jakie zachodzą między nimi relacje. Ostatecznie posługiwanie się tą zróżnicowaną terminologią osłabiło klarowność przekazywanych treści.

W pracy nie została również dostatecznie uwzględniona specyfika przypadku, w którym majątek po rozwiązaniu spółki cywilnej nie będzie obejmował rzeczy (ruchomości i nieruchomości) ani żadnych praw do nich, a znajdą się w nim wyłącznie inne przedmioty majątkowe. Przypadek ten obrazuje dalsze niedostatki przewidzianego w art. 875 § 1 k.c. odesłania do odpowiedniego stosowania do wspólnego majątku współników przepisów o współwłasności w częściach ułamkowych, które w pracy jest przedmiotem krytyki. Odesłanie to nie zapewnia w tej sytuacji możliwości ustalenia sądu, który jest właściwy do przeprowadzenia sprawy o podział majątku. Brak jest bowiem możliwości ustalenia sądu położenia rzeczy w rozumieniu art. 606 k.p.c. Zmusza to do poszukiwania dla potrzeb tego przypadku właściwego surogatu pojęcia „położenie rzeczy” (taka myśl została rozwinięta przez prawodawcę w art. 633 § 1 k.p.c.) albo alternatywnie korzystania z ogólnych zasad właściwości sądu w postępowaniu nieprocesowym, które zostały określone w art. 508 k.p.c.

Na tle uwag zawartych w pracy brak jest również jasności co do tego, jakie stanowisko zostało przyjęte w niej co do dopuszczalności prowadzenia egzekucji ze wspólnego majątku

wspólników po rozwiązaniu spółki cywilnej. Odnośnie do tego problemu w pracy przy omawianiu statusu wierzytelności należących do tego majątku pojawiła się sugestia, że majątek wspólników od chwili rozwiązania stanowi pewną całość i powinien być traktowany jako „wspólny majątek wspólników spółki” w rozumieniu art. 778 k.p.c., z czego należałoby wyciągnąć wniosek, że egzekucja z tego majątku jest dopuszczalna jedynie na podstawie tytułu egzekucyjnego wydanego przeciwko wszystkim wspólnikom. Za taką tezę mogłoby przemawiać porównanie brzmienia art. 778 k.p.c. z art. 875 § 1 k.c., w których jest mowa o „wspólnym majątku wspólników”, przy czym w art. 875 § 1 k.c. określenie to odniesiono do majątku po rozwiązaniu spółki. Kwestia ta może jednak nasuwać istotne wątpliwości, ponieważ po rozwiązaniu spółki majątek wspólny nie należy do wspólników, lecz staje się majątkiem wspólnym byłych wspólników. Poza tym majątek ten zmienia status, albowiem wygasa nad nim łączna wspólność wszystkich wspólników i z mocy art. 875 § 1 k.c. znajdują co do niego odpowiednie zastosowanie przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych. Oznacza to, że każdy były wspólnik może bez ograniczeń rozporządzać swoim udziałem w poszczególnych składnikach majątku wspólnego (art. 198 k.c.), a pozostałym wspólnikom nie przysługuje w tym zakresie ochrona związana z możliwością żądania uznania tego rozporządzenia za bezskuteczne na wzór rozwiązania przyjętego w art. 1036 k.c., gdyż nie ma podstaw do jego odpowiedniego ani analogicznego stosowania w tej sytuacji, na co zwrócono uwagę w pracy (s. 256–257). W związku z tym trudno wskazać powód do dalszej ochrony majątku wspólnego przed egzekucją także po rozwiązaniu spółki cywilnej i wymagania w tej sytuacji przedstawienia przez wierzyciela tytułu egzekucyjnego przeciwko wszystkim byłym wspólnikom. Możliwa jest wobec tego teza, że art. 778 k.p.c. nie należy stosować do majątku wspólnego byłych wspólników po rozwiązaniu umowy spółki cywilnej, w związku z czym nie zachodzą przeszkody do prowadzenia egzekucji z udziałów przysługujących wspólnikowi w poszczególnych składnikach majątku wspólnego w celu zaspokojenia jego indywidualnego długu (w tym kierunku Sąd Najwyższy w uchwale z 17 kwietnia 2015 r., III CZP 9/15, w odniesieniu do dopuszczalności egzekucji z udziału małżonka w przedmiocie należącym do majątku wspólnego po ustaniu wspólności ustawowej).

W tym kontekście w pracy pominięty został także wątek dopuszczalności wyłączenia przez byłych wspólników na zasadach określonych w art. 210 § 1 zdanie 2 i 3 k.c. w zw. z art. 875 § 1 k.c. uprawnienia do żądania podziału majątku wspólnego. Zagadnienie to jest o tyle istotne, że skuteczność tego wyłączenia podlega badaniu w postępowaniu o podział tego majątku po rozwiązaniu spółki cywilnej w ramach sporu o samo prawo żądania podziału (art. 618 § 1 k.p.c.). W orzecznictwie była również rozpatrywana kontrowersyjna kwestia

skuteczności czynności prawnych podejmowanych w tym przedmiocie w stosunku do osób trzecich będących wierzycielami podmiotów, którym przysługują prawa do majątku wspólnego (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 14 września 2016 r., III CZP 36/16).

W pewnej sprzeczności pozostają zawarte w pracy uwagi dotyczące wykładni art. 778 k.p.c., z którego wynika zasada dopuszczalności prowadzenia egzekucji z majątku wspólników spółki cywilnej wyłącznie na podstawie tytułu egzekucyjnego wydanego przeciwko wszystkim wspólnikom. Najpierw w pracy przyjęto (s. 48-49), że wierzyciel nie musi dysponować jednym tytułem egzekucyjnym przeciwko wszystkim wspólnikom uzyskany w jednym postępowaniu, ponieważ istotne jest dysponowanie tytułem egzekucyjnym, a „nie formalne jego skupienie w jednym dokumencie”. Z kolei w innym miejscu (s. 201) wyrażono pogląd, zgodnie z którym „wykładnia językowa art. 778 k.p.c. przemawia za uznaniem, że wierzyciel nie może skierować egzekucji do majątku wspólnego wspólników, jeżeli uzyskał przeciwko nim odrębne tytuły egzekucyjne”. Tego rodzaju odmiennego podejścia do interpretacji art. 778 k.p.c. nie może uzasadniać to, że pierwsze ze stanowisk zostało zajęte w związku z prezentacją zasad prowadzenia przez osoby trzecie egzekucji ze wspólnego majątku wspólników spółki cywilnej, a drugie – w kontekście charakteru współuczestnictwa po stronie biernej w procesach wspólnika spółki cywilnej przeciwko innym wspólnikom. Różnice między tymi sytuacjami nie są na tyle istotne, aby mogły uzasadniać odmienne wyniki interpretacji tego samego przepisu.

Przedstawione zastrzeżenia i uwagi polemiczne potwierdzają, że podjęta w pracy tematyka jest rozległa i skomplikowana, przede wszystkim ze względu na silne związki, które występują w tym obszarze między prawem cywilnym materialnym i procesowym. Podnosi to poziom trudności wyjaśnienia problemów prawnych, które powstają na tle stosowania obowiązujących przepisów, i uzyskania w tym zakresie właściwych bądź odpowiednio przekonujących wniosków interpretacyjnych. Rozprawa, rozstrzygając poszczególne problemy, stanowi również źródło, które może inspirować do prowadzenia dyskusji w celu poszukiwania optymalnych i funkcjonalnych rozwiązań. Zgłoszone wątpliwości i krytyczne sugestie nie umniejszają ogólnej oceny rozprawy pod względem merytorycznym, która jest pozytywna.

VI. Żadnych uwag nie nasuwała formalna strona pracy. Pod względem edytorskim praca została przygotowana w sposób uważny i bardzo staranny. Układ tekstu jest uporządkowany i w pełni przejrzysty. Na podkreślenie zasługuje komunikatywny język pracy, który odznacza się konieczną zwięzłością, a zarazem jest daleki od jakichkolwiek uproszczeń. Wywody zawarte w pracy są prowadzone jasnym i precyzyjnym stylem, który spełnia wszystkie ogólne standardy, jakie należy stawiać pracom naukowym, w tym wynikającym ze specyfiki prac

powstających w obszarze prawoznawstwa. Usterki w postaci błędów pisarskich lub innych oczywistych omyłek mają charakter incydentalny i w żaden sposób nie wpływają na percepcję prezentowanych treści.

VII. W świetle wszystkich przedstawionych uwag istnieją podstawy by uznać, że recenzowana rozprawa doktorska obejmuje oryginalne na gruncie prawa cywilnego materialnego i procesowego rozwiązanie problemu naukowego, jakim jest charakterystyka postępowań cywilnych w sprawach ze stosunku spółki cywilnej obejmujących wzajemne roszczenia wspólników w powiązaniu z regulacjami obowiązującymi w tej mierze w prawie cywilnym. Rozważania zawarte w rozprawie wskazują na wiedzę ogólną Doktoranta z zakresu nauk prawnych, ze szczególnym uwzględnieniem prawa cywilnego materialnego i procesowego. Z kolei wykorzystana w rozprawie metodologia i uzyskane za jej pomocą wyniki świadczą, że Doktorant posiada kompetencje, które są potrzebne do samodzielnego prowadzenia pracy naukowej w obszarze prawoznawstwa, przede wszystkim w dziedzinie prawa cywilnego materialnego i procesowego.

W konkluzji należy stwierdzić, że recenzowana rozprawa doktorska spełnia wymagania określone w art. 187 ust. 1–3 z 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1571) i może stanowić podstawę dalszych czynności w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora nauk prawnych.